

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 november 2016

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende het basisinkomen

(ingediend door mevrouw Nele Lijnen)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 novembre 2016

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

relative au revenu de base

(déposée par Mme Nele Lijnen)

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publicaties@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel van resolutie heeft betrekking op “het basisinkomen”. Het basisinkomen moet geïnterpreteerd worden als een inkomen dat onvoorwaardelijk, universeel en individueel is. Het gaat hier dus met andere woorden over een inkomen dat zonder voorwaarden wordt toegekend, ongeacht of je werkt of niet. Een inkomen dat er voor iedereen is, zowel arm als rijk, man of vrouw. Een inkomen dat aan ieder individu, getrouwd of niet, veel kinderen of geen kinderen, wordt toegekend.¹ Een Europese enquête in april 2016 omschreef het als volgt: “een inkomen dat onvoorwaardelijk wordt betaald door de overheid onafhankelijk van arbeid en andere bronnen van inkomsten. Het vervangt andere vormen van sociale zekerheid en het toegekende bedrag is hoog genoeg om in basisbehoeften te voorzien”.²

Het basisinkomen beoogt een alternatief te bieden voor het huidige ingewikkelde systeem van sociale zekerheid, een mastodont met een veelheid aan administraties en ingewikkelde regeltjes. Het basisinkomen is in die zin een update van het huidige systeem dat de mensen meer vrijheid geeft, mensen meer emancipeert en doet ondernemen en een antwoord biedt op het huidige logge overheidsapparaat.³ Buiten financiële zekerheid bieden, heeft het basisinkomen dus ook de meerwaarde dat het meer ruimte creëert waarin mensen hun tijd meer naar eigen keuze kunnen invullen. Uit een onderzoek van “Ons Basisinkomen” blijkt ook dat de mensen hierom vragen. “Persoonlijke ontwikkeling” en “zonder zorgen en stress leven” is respectievelijk voor 25,2 % en 16,2 % de reden om voor een basisinkomen te pleiten.⁴

Voor veel voorstanders van het basisinkomen is het belangrijkste argument de vrijheid die hiermee gepaard gaat. Vrijheid is het basiswoord geworden om aan te duiden of een land al dan niet “beschaafd” is, maar de vrijheid om echt de job te doen die je 100 % wil doen is er nog niet. Dit blijkt ook uit onderzoek, want onder

¹ *Basis Income Earth Network*, “About Basic Income”, (<http://basicincome.org/basic-income/>). Geraadpleegd op 2 september 2016.

² JOURDAN, S., *Bien*, “Europe: 64 % of People in Favour of Basic Income, Poll Finds”, (<http://basicincome.org/news/2016/05/europe-eu-poll-basic-income-support/>). Geraadpleegd op 7 september 2016.

³ LIJNEN, N., “Ook België verdient debat over basisinkomen”, *De Tijd*, (6 juni 2016).

⁴ *Mieslab*, “Dit gaan mensen doen wanneer ze een basisinkomen krijgen”, (<http://www.mieslab.nl/2015/12/21/dit-gaan-mensen-doen-wanneer-ze-een-basisinkomen-krijgen/>). Geraadpleegd op 6 september 2016.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de résolution concerne “le revenu de base” qui se définit comme un revenu inconditionnel, universel et individuel. Il s’agit donc en d’autres termes d’un revenu qui est octroyé sans condition, que l’on travaille ou non, et à tout le monde, aux pauvres comme aux riches, aux hommes comme aux femmes. Il est versé à chaque individu, marié ou non, qui a des enfants ou non.¹ Une enquête européenne réalisée en avril 2016 a décrit le revenu de base comme suit: “un revenu qui est versé de manière inconditionnelle par les pouvoirs publics sans condition de travail et indépendamment d’autres sources de revenus. Il remplace d’autres formes de prestation de sécurité sociale et le montant accordé est suffisamment élevé pour pourvoir aux besoins élémentaires [trad.]”.²

Le revenu de base vise à offrir une alternative au système actuel, complexe, de la sécurité sociale, un mastodonte aux innombrables administrations et règles compliquées. Le revenu de base constitue en ce sens une mise à jour du système actuel qui donne plus de libertés aux individus, les émancipe davantage, les pousse à entreprendre et offre une réponse à la lourdeur de l’appareil d’État.³ En plus d’offrir la sécurité financière, le revenu de base présente donc également l’avantage de donner davantage de possibilités aux individus de s’organiser comme ils l’entendent. Il ressort également d’une enquête de “*Ons Basisinkomen*” que les gens en sont demandeurs. “L’épanouissement personnel” et “une vie sans soucis ni stress” sont les raisons invoquées par respectivement 25,2 % et 16,2 % des personnes interrogées qui plaident en faveur d’un revenu de base.⁴

Le principal argument avancé par de nombreux partisans du revenu de base est la liberté qu’il implique. La liberté est devenue le critère-clé pour indiquer qu’un pays est “civilisé” ou non, mais la liberté de réellement exercer la profession que l’on souhaite à 100 % n’existe pas encore, ce qui est confirmé par des études. En

¹ *Basis Income Earth Network*, “About Basic Income”, (<http://basicincome.org/basic-income/>). Consulté le 2 septembre 2016.

² JOURDAN, S., *Bien*, “Europe: 64 % of People in Favour of Basic Income, Poll Finds”, (<http://basicincome.org/news/2016/05/europe-eu-poll-basic-income-support/>). Consulté le 7 septembre 2016.

³ LIJNEN, N., “Ook België verdient debat over basisinkomen”, *De Tijd*, (6 juin 2016).

⁴ *Mieslab*, “Dit gaan mensen doen wanneer ze een basisinkomen krijgen”, (<http://www.mieslab.nl/2015/12/21/dit-gaan-mensen-doen-wanneer-ze-een-basisinkomen-krijgen/>). Consulté le 6 septembre 2016.

andere in Engeland geeft 37 % van de inwoners aan dat zijn of haar werk betekenisloos aanvoelt. Heel wat innovatie en ondernemingszin gaat zo verloren.⁵

Hoewel het idee van het basisinkomen niet nieuw is, komt het wel steeds meer op de voorgrond. Zo vond op 5 juni 2016 een referendum plaats in Zwitserland waarin zo'n kwart van de Zwitserse bevolking zich voor het invoeren van een basisinkomen heeft uitgesproken. Hoewel dit een lovenswaardig initiatief van de beweging *Basic Income Switzerland* was, omdat het een groot-schalig debat over het basisinkomen op gang bracht binnen en buiten Zwitserland, bleven na dit referendum toch nog vele onduidelijkheden over het basisinkomen bestaan. Het ontbreken van een duidelijk becijferd plan en het opwekken van het idee dat het hier gaat om "gratis" geld, ligt waarschijnlijk mee aan de basis van deze uitslag. Daarenboven is het bedrag dat de initiatiefnemers voorstelden, namelijk 30 000 Zwitserse frank per jaar — omgerekend 2 281 euro per maand — per persoon niet realistisch. Dit zou volgens de OESO betekenen dat de Zwitserse overheid de belastingen met 40 % moest verhogen.⁶ Bovendien was er weinig enthousiasme te vinden bij zowel linkse als rechtse politici. Ondanks dit feit is het duidelijk dat de discussie omtrent een basisinkomen onvermijdelijk wordt.⁷

Binnen de Europese Unie is Finland reeds bezig met een aantal stappen te ondernemen om het basisinkomen in de realiteit te testen. Zoals premier Juha Sipilä al aankondigde in zijn verkiezingsbelofte zouden tweeduizend willekeurige werkloze Finnen hun werkloosheidsuitkering, van 560 euro, zonder voorwaarden, twee jaar lang mogen behouden. De premier beoogt hiermee vooral het verhogen van de tewerkstelling in de veronderstelling dat de mensen effectief ondernemender zouden worden. Hoewel heel wat voorstanders van het basisinkomen vol verwachting kijken naar de resultaten van dit experiment is er een groot nadeel. In dit specifieke geval is het basisinkomen namelijk niet universeel, alleen werklozen komen in aanmerking, en bijgevolg is het experiment ook niet representatief.⁸ Daarenboven is het experiment eindig in de tijd. De vraag is dan ook of de eventuele veranderingen in gedrag die geobserveerd zullen worden, wel representatief zullen zijn voor de situatie waarin het basisinkomen onbeperkt is in de

effet, en Angleterre notamment 37 % des habitants considèrent leur travail comme insignifiant. Il en résulte une perte énorme en termes d'innovation et d'esprit d'entreprise.⁵

Bien qu'elle ne soit pas neuve, l'idée du revenu de base ne s'est mise à gagner du terrain que récemment. Ainsi, lors d'un référendum organisé le 5 juin 2016, près d'un quart de la population suisse s'est prononcée en faveur de l'instauration d'un revenu de base. Initiative certes louable du mouvement *Basic Income Switzerland* dès lors qu'elle a suscité un large débat sur le revenu de base en Suisse et en dehors de ses frontières, ce référendum n'a cependant pas permis de lever beaucoup d'ambiguïtés à propos du revenu de base. L'absence d'un plan chiffré clair et l'idée suscitée qu'il s'agissait d'argent "gratuit" expliquent probablement en partie ce résultat. En outre, le montant proposé par les auteurs de cette initiative, en l'occurrence 30 000 francs suisses par an, soit 2 281 euros par mois, par personne, n'est pas réaliste. Selon l'OCDE, cela signifierait que les autorités suisses devraient augmenter les impôts de 40 %.⁶ Par ailleurs, cette proposition n'a guère suscité l'enthousiasme du monde politique, de gauche comme de droite. Malgré tout, il est évident que la discussion relative à un revenu de base devient inéluctable.⁷

Au sein de l'Union européenne, la Finlande a déjà pris un certain nombre d'initiatives en vue d'expérimenter le revenu de base en situation réelle. Comme l'a promis le premier ministre Juha Sipilä durant sa campagne électorale, deux mille chômeurs finlandais, choisis au hasard, pourraient, de façon inconditionnelle, conserver leur allocation de chômage d'un montant de 560 euros pendant deux ans. Ce faisant, il vise surtout à accroître l'emploi, partant de l'hypothèse que les gens feront effectivement preuve d'un plus grand esprit d'entreprise. Bien que nombre de partisans du revenu de base attendent avec impatience les résultats de cette expérience, celle-ci présente un gros inconvénient. Dans ce cas spécifique, le revenu de base n'est en effet pas universel, il ne concerne que les seuls chômeurs. L'expérience n'est dès lors pas non plus représentative.⁸ Par ailleurs, l'expérience est limitée dans le temps. La question qui se pose est dès lors de savoir si les éventuels changements de comportement observés

⁵ BREGMAN, R., *De Correspondent*, "het basisinkomen, de utopie van gratis geld in 13 vragen en antwoorden", (<https://t.co/U8Bb4LKjTo>). Geraadpleegd op 7 september 2016.

⁶ "Universal basic income in the OECD", *The Economist*, (3 juni 2016).

⁷ LEEN, M., "Wat doet Zwitserland met het basisinkomen", *De Standaard*, (3 juni 2016).

⁸ MARX, I., "Finnen op de maan", *De Standaard*, (30 augustus 2016) en "Finland test basisinkomen van 560 euro", *De Standaard*, (26 augustus 2016).

⁵ BREGMAN, R., *De Correspondent*, "het basisinkomen, de utopie van gratis geld in 13 vragen en antwoorden", (<https://t.co/U8Bb4LKjTo>). Consulté le 7 septembre 2016.

⁶ "Universal basic income in the OECD", *The Economist*, (3 juin 2016).

⁷ LEEN, M., "Wat doet Zwitserland met het basisinkomen", *De Standaard*, (3 juin 2016).

⁸ MARX, I., "Finnen op de maan", *De Standaard*, (30 août 2016) et "Finland test basisinkomen van 560 euro", *De Standaard*, (26 août 2016).

tijd. Deze opmerkingen werden ook gerapporteerd door de *European Social Policy Network*.⁹

Het probleem van de universaliteit van het basisinkomen stelt zich ook in een mogelijk experiment in Utrecht. In deze Nederlandse stad wil men eveneens aan mensen die een bijstandsuitkering hebben deze blijven doorbetalen zonder dat zij aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen. Critici wijzen er op dat het hier niet gaat om een experiment dat betrekking heeft op het basisinkomen, maar dat er sprake is van een "bijstandsexperiment". Een eerste groep zou daarbij een uitkering krijgen zonder verandering. De tweede groep krijgt een uitkering zonder voorwaarden, bijvoorbeeld sollicitatieplicht. De derde groep moet daarentegen aan extra voorwaarden voldoen, bijvoorbeeld verplicht gaan werken. Deze laatste groep zou heel moeilijk worden omgezet in de praktijk omdat indien men niet aan de extra voorwaarden voldoet ze noch recht hebben op een klassieke werkloosheidsuitkering, noch recht hebben op financiële compensaties uit een nieuw systeem en dus bijgevolg in geen enkel systeem meer zouden vallen. De vraag is daarenboven of het experiment wel nog zal doorgaan aangezien zowel politieke als juridische bezwaren het toekomstig experiment parten aan het spelen zijn. Of het experiment er nu komt of niet, in de toekomst is het van belang om te streven naar een experiment dat uitgaat van een echt onvoorwaardelijk, universeel en individueel basisinkomen en geen bijstandsexperiment.¹⁰

Eveneens in Nederland houdt de Stichting Maatschappij voor Innovatie van Economie en Samenleving (MIES) zich bezig met onderzoek naar het mogelijk invoeren van een basisinkomen. Stichting MIES wil naar eigen zeggen nieuwe en innovatieve ideeën ondersteunen die de economie en de samenleving zouden verbeteren. De oplossing voor de huidige uitdagingen moet volgens hen vooral komen door los te komen van de huidige patronen en denkwijzen en meer kritisch te worden over het bestaande systeem.¹¹ Concreet heeft Stichting MIES een crowdfundingactie op poten gezet, met de naam "Ons basisinkomen", waarbij een basisinkomen van duizend euro voor een jaar aan een willekeurig individu wordt toegekend. De actie kent veel succes want sinds 1 juni is Anna van

seront représentatifs de la situation dans laquelle le revenu de base serait accordé de façon illimitée dans le temps. Ces remarques ont également été formulées par le Réseau européen de politique sociale.⁹

Le problème de l'universalité du revenu de base se pose également dans le cadre d'une expérience hypothétique qui serait menée dans la ville néerlandaise d'Utrecht. Cette expérience consisterait à continuer de verser des allocations sociales sans que les bénéficiaires doivent répondre à certaines conditions. Les détracteurs soulignent qu'il ne s'agit pas, en l'occurrence, d'une expérience portant sur le revenu de base, mais plutôt d'une expérience portant sur les allocations sociales. Au cours de cette expérience, un premier groupe recevrait les allocations dont il bénéficie déjà. Un deuxième groupe recevrait une allocation sans contrepartie, dépourvue, par exemple, de l'obligation de chercher un emploi. Un troisième groupe se verrait quant à lui imposer des conditions supplémentaires, comme une obligation de travailler. Ce troisième groupe serait très difficile à créer en pratique, car les personnes ne respectant pas les conditions supplémentaires n'auraient droit ni aux allocations de chômage traditionnelles ni à des compensations financières octroyées dans le cadre d'un nouveau système. Par conséquent, elles ne pourraient plus bénéficier d'aucun de ces systèmes d'aide sociale. En outre, la question est de savoir si l'expérience aura lieu, étant donné les réticences politiques et juridiques qu'elle suscite. Indépendamment du sort de cette expérience, il importera, à l'avenir, de tâcher de mener une expérience non pas sur les allocations sociales, mais sur un revenu de base individuel, universel et réellement inconditionnel¹⁰.

Toujours aux Pays-Bas, la fondation "Stichting Maatschappij voor Innovatie van Economie en Samenleving" (MIES) se charge d'étudier les conséquences de l'instauration éventuelle du revenu de base. La fondation déclare souhaiter soutenir les idées nouvelles et innovatrices qui amélioreraient l'économie et la société. Selon elle, c'est principalement en se détournant des modèles et des mentalités actuelles et en se montrant plus critique à l'égard du système existant que l'on apportera des solutions aux défis contemporains¹¹. Concrètement, cette fondation a lancé une action de *crowdfunding* baptisée "Notre revenu de base". Dans le cadre de cette action, un revenu de base mensuel de 1 000 euros est octroyé à un individu choisi au hasard durant un an. Cette action rencontre un franc succès,

⁹ KANGAS, O. en KALLIOMAA-PUHA, L., ESPN Flash Report, 2016/13.

¹⁰ *Basis Inkomen Partij*, "Experimenten met basisinkomen zijn bijstandsexperimenten", (<http://basisinkomenpartij.nl/?p=4605>). Geraadpleegd op 6 september 2016.

¹¹ *Mieslab*, "Wat we doen", (<http://www.mieslab.nl/wat-we-doen/>). Geraadpleegd op 5 september 2016.

⁹ KANGAS, O. en KALLIOMAA-PUHA, L., ESPN Flash Report, 2016/13.

¹⁰ *Basis Inkomen Partij*, "Experimenten met basisinkomen zijn bijstandsexperimenten", (<http://basisinkomenpartij.nl/?p=4605>). Consulté le 6 septembre 2016.

¹¹ *Mieslab*, "Wat we doen", (<http://www.mieslab.nl/wat-we-doen/>). Consulté le 5 septembre 2016.

Dalen al de tweede loteling die een basisinkomen mag ontvangen.¹² Interessant aan dit project is dat het initiatief volledig gebeurde zonder tussenkomst van politici of beleidsmakers.¹³

Stichting MIES probeert ook af te rekenen met de argumenten van de tegenstanders van het basisinkomen. Onderzoekers stelden namelijk de vraag aan zeshonderd Nederlanders wat zij met een basisinkomen zouden doen. De antwoorden op deze vraag werden na een inhoudsanalyse van MIES gecategoriseerd in vier groepen: “werken en activiteiten”, “zekerheid en financiën”, “persoonlijke ontwikkeling” en “zonder zorgen en stress”. Een restgroep behoorde daarenboven nog tot de categorie “gewoon zo verder”. Deze restgroep bedroeg 6,7 %, terwijl 77,2 % aangaf veranderingen te willen aanbrengen mits een basisinkomen. Opvallend is dat slechts 10,2 % aangeeft minder te gaan werken en zelfs in dit geval gaat de overgrote meerderheid niet “niets doen”, maar vrijwilligerswerk doen, meer tijd vrijmaken voor de kinderen, studeren, maatschappelijke waarde creëren of een onderneming starten. Kortom de ruimte en de zekerheid die een basisinkomen met zich meebrengt, zorgt ervoor dat de mensen veel vrijer zijn wat betreft het invullen van hun eigen tijd.¹⁴

Ook in Frankrijk ging op 31 mei 2016 een *mission commune d'information sur la mise en place et les modalités d'un revenu de base en France* in de Senaat van start. Op initiatief van zowel de socialistische als republikeinse fractie werd deze commissie opgericht met als doel om de verschillende facetten rond het basisinkomen te onderzoeken. Men kijkt daarbij eveneens naar de bovengenoemde voorbeelden in Nederland als Finland.¹⁵

Het feit dat er in Europa op dit moment zo actief wordt nagedacht over een basisinkomen en zelfs experimenten in de praktijk worden gebracht, heeft te maken met het steeds grotere draagvlak onder de bevolking.

¹² Mieslab, “Uitreiking Tweede Basisinkomen Nederland door Liesbeth van Tongeren (Groen Links, Tweede Kamer)”, (<http://www.mieslab.nl/2016/05/25/uitreiking-tweede-basisinkomen-nederland-%E2%80%A8-door-liesbeth-van-tongeren-groen-links-tweede-kamer-%E2%80%A8/>). Geraadpleegd op 5 september 2016.

¹³ Mieslab, “Onderzoek basisinkomen”, (<http://www.mieslab.nl/onderzoek-basisinkomen/>). Geraadpleegd op 5 september 2016.

¹⁴ Mieslab, “Dit gaan mensen doen wanneer ze een basisinkomen krijgen”, (<http://www.mieslab.nl/2015/12/21/dit-gaan-mensen-doen-wanneer-ze-een-basisinkomen-krijgen/>). Geraadpleegd op 6 september 2016.

¹⁵ Sénat, “La mission commune d'information sur la mise en place et les modalités d'un revenu de base en France a constitué son bureau.”, (<https://www.senat.fr/presse/cp20160531.html>). Geraadpleegd op 2 september 2016.

car Anna van Dalen est, depuis le 1er juin, la deuxième personne tirée au sort à pouvoir bénéficier de ce revenu de base¹². Un élément intéressant de ce projet est que l'initiative de départ a été lancée sans la moindre intervention d'hommes ou de décideurs politiques¹³.

La Fondation MIES tente également de répondre aux arguments des opposants au revenu de base. C'est ainsi que des chercheurs ont demandé à six cents Néerlandais ce qu'ils feraient d'un revenu de base. Après analyse, MIES a classé les réponses à cette question en quatre catégories: “travail et activités”, “sécurité et finances”, “développement personnel” et “pas de soucis, pas de stress”. Un groupe résiduel a en outre été classé dans la catégorie “pas de changement”. Ce groupe résiduel représentait 6,7 %, alors que 77,2 % des répondants ont déclaré vouloir procéder à des changements pour autant qu'il y ait un revenu de base. Il est étonnant de constater que seul 10,2 % des répondants déclarent souhaiter travailler moins et, même dans ce cas, la grande majorité ne souhaite pas “ne rien faire”, mais choisit de faire du bénévolat, de consacrer davantage de temps aux enfants, d'étudier, de créer une valeur sociale ou une entreprise. En bref, la marge et la sécurité que procure un revenu de base fait en sorte que les gens sont beaucoup plus libres dans le choix de l'occupation de leur temps.¹⁴

De même, en France, une mission commune d'information sur la mise en place et les modalités d'un revenu de base a été lancée au Sénat le 31 mai 2016. Cette commission a été créée à l'initiative tant du groupe socialiste que du groupe républicain dans le but d'analyser les différentes facettes liées au revenu de base. Les exemples précités des Pays-Bas et de la Finlande sont également pris en compte.¹⁵

Si le revenu de base fait actuellement l'objet d'une réflexion si active et que des expériences sont même mises en pratique en Europe, c'est que l'assise dont il bénéficie parmi la population grandit. Il ressort d'une

¹² Mieslab, “Uitreiking Tweede Basisinkomen Nederland door Liesbeth van Tongeren (Groen Links, Tweede Kamer)”, (<http://www.mieslab.nl/2016/05/25/uitreiking-tweede-basisinkomen-nederland-%E2%80%A8-door-liesbeth-van-tongeren-groen-links-tweede-kamer-%E2%80%A8/>). Consulté le 5 septembre 2016.

¹³ Mieslab, “Onderzoek basisinkomen”, (<http://www.mieslab.nl/onderzoek-basisinkomen/>). Consulté le 5 septembre 2016.

¹⁴ Mieslab, “Dit gaan mensen doen wanneer ze een basisinkomen krijgen”, (<http://www.mieslab.nl/2015/12/21/dit-gaan-mensen-doen-wanneer-ze-een-basisinkomen-krijgen/>). Consulté le 6 septembre 2016.

¹⁵ Sénat, “La mission commune d'information sur la mise en place et les modalités d'un revenu de base en France a constitué son bureau.”, (<https://www.senat.fr/presse/cp20160531.html>). Consulté le 2 septembre 2016.

Een enquête uitgevoerd door Dalia Research in april 2016 toonde aan dat 58 % van de bevolking zich bewust is van wat een basisinkomen is en dat 64 % van de Europese bevolking voorstander is van een basisinkomen. Dit onderzoek is daarmee de eerste opiniepeiling die uitgevoerd werd op Europees niveau. De resultaten zijn opmerkelijk want niet alleen het bewustzijn over het basisinkomen, maar ook het enthousiasme om er mee te experimenteren is duidelijk de laatste jaren gestegen. Er is daarenboven zelfs een correlatie die aantoont dat hoe meer mensen het idee leren kennen, hoe groter de steun wordt. Dit onderzoek toonde ook weer zaken aan die reeds in eerdere onderzoeken bevestigd werden. Zo zou het belangrijkste argument om het basisinkomen in te voeren de financiële zekerheid zijn die het met zich meebrengt (40 %) en slechts een kleine minderheid (4 %) zou aangeven te stoppen met werken indien het een basisinkomen zou ontvangen. Opvallend is ook dat 34 % van de Europese bevolking schrik heeft voor massale migratie ingevolge het aanzuigefect van het basisinkomen. In die context is het dan ook belangrijk om de discussie omtrent het basisinkomen in Europese context te voeren en niet alleen in België of een andere autonome lidstaat.¹⁶

Hoewel er binnen Europa momenteel verschillende debatten worden gevoerd en nagedacht wordt over mogelijke experimenten, zijn er buiten Europa reeds experimenten op grotere schaal uitgevoerd en resultaten bekend. In Dauphin, in de Canadese provincie Manitoba, kregen alle inwoners in de jaren '70 namelijk twee jaar lang een basisinkomen. Dit zou het grootste experiment met een basisinkomen ooit worden. Zeventien miljoen dollar werd verdeeld over 13 000 inwoners. Het experiment werd echter vroegtijdig afgebroken door het aantreden van een nieuwe conservatieve regering in Canada, maar er bleven wel dozen vol data bewaard. Deze data werden in 2009 geanalyseerd door Evelyn Forget, professor aan de universiteit van Manitoba. Hieruit kwamen een aantal interessante resultaten naar voor. Zo zouden de gezondheidskosten dalen met 8,5 procent, vooral door een afname van psychische klachten en ook het aantal mensen die stopten met werken viel relatief mee omdat de meeste mensen hun basisinkomen eerder zagen als een aanvulling op het huidige loon. Het aantal arbeidsuren daalde uiteindelijk met 13 %, maar dit was vooral het gevolg van het feit dat vrouwen het basisinkomen gebruikten voor een langer

enquête menée par Dalia Research en avril 2016 que 58 % de la population a conscience de ce qu'est un revenu de base et que 64 % de la population européenne est favorable à un revenu de base. Cette enquête constitue d'emblée le premier sondage d'opinion réalisé à l'échelle européenne. Les résultats en sont remarquables, dès lors que non seulement la conscience du revenu de base, mais aussi l'enthousiasme à l'idée de mener des expériences en la matière se sont manifestement accrus au cours des dernières années. Il existe même une corrélation selon laquelle le soutien apporté au revenu de base est d'autant plus grand que l'idée fait son chemin parmi la population. Cette enquête a également fait apparaître des éléments confirmés lors d'enquêtes précédentes. C'est ainsi que la sécurité financière procurée par le revenu de base est le principal argument en faveur de son instauration (40 %) et qu'une petite minorité seulement (4 %) indique qu'elle arrêterait de travailler si elle devait percevoir un revenu de base. On s'étonnera également de constater que 34 % de la population européenne craint une migration massive par suite de l'effet d'aspiration créé par le revenu de base. Sous cet angle, il est donc important de mener la discussion relative au revenu de base dans le contexte européen, et non uniquement en Belgique ou dans un autre État membre autonome.¹⁶

Alors qu'en Europe, plusieurs débats sont en cours et que l'on réfléchit à d'éventuelles expériences, certains États extérieurs à l'Europe ont déjà mené des expériences à grande échelle dont les résultats sont connus. À Dauphin, dans la province canadienne de Manitoba, tous les habitants ont reçu un revenu de base pendant deux ans, dans les années 1970. Il s'agit de la plus grande expérience jamais réalisée en matière de revenu de base. Dix-sept millions de dollars ont été répartis entre 13 000 habitants. L'expérience a cependant dû être arrêtée prématurément en raison de la mise en place d'un nouveau gouvernement conservateur au Canada, mais une grande quantité de données ont pu être conservées. Ces données ont été analysées en 2009 par Evelyn Forget, professeur à l'université de Manitoba, ce qui a débouché sur des résultats intéressants. Ainsi, les coûts liés aux soins de santé avaient diminué de 8,5 pour cent, essentiellement en raison d'une diminution des souffrances psychologiques, et le nombre de personnes qui avaient arrêté de travailler n'était pas trop élevé, parce que la plupart des gens avaient plutôt considéré leur revenu de base comme un complément à leur rémunération. Le nombre d'heures

¹⁶ JOURDAN, S., *Bien*, "Europe: 64 % of People in Favour of Basic Income, Poll Finds", (<http://basicincome.org/news/2016/05/europe-eu-poll-basic-income-support/>). Geraadpleegd op 7 september 2016.

¹⁶ JOURDAN, S., *Bien*, "Europe: 64 % of People in Favour of Basic Income, Poll Finds", (<http://basicincome.org/news/2016/05/europe-eu-poll-basic-income-support/>). Consulté le 7 septembre 2016.

zwangerschapsverlof of jongeren voor een langere studietijd.¹⁷

Eveneens in de jaren '70 werd in Alaska het *Alaska Permanent Fund* opgericht. Met de oprichting van dit fonds zouden alle inwoners van Alaska een jaarlijkse dividendbetaling ontvangen afkomstig uit de oliewinning in de *Prudhoe Bay*. Het bedrag dat de burgers in 2000 ontvingen bedroeg ongeveer 2 000 dollar, een te klein bedrag voor een echt basisinkomen, maar dit blijft een uniek project en bovendien het enige systeem met een basisinkomen dat vandaag nog bestaat.¹⁸

Dit zijn zeer interessante experimenten, al is het maar omdat ze de aandacht voor het basisinkomen vergroten, maar ze tonen ook de gebreken waarmee in de toekomst rekening moet worden gehouden. Zo zijn de experimenten vaak te klein en is de duur te beperkt. Het project in Dauphin bijvoorbeeld werd ook eerder afgebroken uit geldgebrek en omdat het politieke klimaat veranderde. Ook enkel kiezen voor proefpersonen die al leven van een bijstandsuitkering is een foute keuze. Het universele karakter is namelijk even belangrijk als de onvoorwaardelijkheid ervan.¹⁹ In een toekomstig project moeten de criteria blijven gelden dat het basisinkomen universeel, onvoorwaardelijk en individueel wordt toegekend.

Daarentegen zorgen de positieve effecten van deze experimenten ervoor dat steeds meer mensen enthousiast raken om ook een Belgisch project in te voeren. De voorzitter van Unizo, Karel van Eetvelt, merkt op dat hij gelooft dat de drempel voor een toekomstige ondernemer zo wordt verkleind.²⁰ Ex-hoofdeconoom van BNP Paribas Fortis, Peter de Keyzer, is eveneens voorstander omdat hij ervan overtuigd is dat het meer

de travail avait finalement baissé de 13 %, mais cela résultait surtout du fait que les femmes avaient utilisé le revenu de base pour prolonger leur congé de maternité et les jeunes, pour prolonger leurs études¹⁷.

Dans les années 1970 également, l'*Alaska Permanent Fund* a été créé en Alaska. Depuis la mise sur pied de ce fonds, tous les habitants de l'Alaska reçoivent chaque année un dividende en provenance de l'exploitation pétrolière de la *Prudhoe Bay*. Le montant que les citoyens ont perçu en 2000 s'élevait à environ 2 000 dollars, un montant trop faible pour constituer un véritable revenu de base; cette expérience demeure néanmoins un projet unique et, qui plus est, le seul système de revenu de base qui existe encore aujourd'hui¹⁸.

Ces expériences sont très intéressantes, ne fût-ce que parce qu'elles attirent davantage l'attention sur le revenu de base, mais aussi parce qu'elles mettent en évidence des défauts dont il conviendra de tenir compte à l'avenir. Ainsi, les expériences sont souvent menées à trop petite échelle et pendant une durée trop courte. Le projet de Dauphin, par exemple, a en outre dû être arrêté prématurément par manque d'argent et en raison d'un changement du climat politique. Par ailleurs, faire uniquement porter l'expérience sur des personnes vivant déjà d'une allocation sociale serait un choix erroné. En effet, le caractère universel de l'expérience est aussi important que son inconditionnalité¹⁹. Dans un projet futur, il conviendra de conserver les critères selon lesquels le revenu de base est octroyé sur une base universelle, inconditionnelle et individuelle.

D'un autre côté, en raison des effets positifs de ces expériences, de plus en plus de personnes s'enthousiasment pour l'introduction d'un projet en Belgique également. Le président de l'Unizo, Karel van Eetvelt, considère que cela permettrait de réduire le seuil à franchir pour devenir entrepreneur.²⁰ L'ancien économiste en chef de BNP Paribas Fortis, Peter de Keyzer, est également favorable à la mesure, car il est convaincu qu'elle

¹⁷ BREGMAN, R., *De Correspondent*, "Waarom we iedereen gratis geld moeten geven", (<https://decorrespondent.nl/10/waarom-we-iedereen-gratis-geld-moeten-geven/384450-0b1c02bd>). Geraadpleegd op 6 september 2016 en *Basisinkomen Partij*, "Basisinkomen succesvol in de praktijk: Canada, Dauphin", (http://basisinkomenpartij.nl/?page_id=585). Geraadpleegd op 3 september 2016.

¹⁸ *Nederlandstalig Netwerk Basisinkomen*, "De geschiedenis van het basisinkomen", (<http://basisinkomen.net/obi/de-geschiedenis-van-het-basisinkomen/>). Geraadpleegd op 3 september 2016.

¹⁹ LIJNEN, N., "Ook België verdient debat over basisinkomen", *De Tijd*, (6 juni 2016).

²⁰ "Unizo start onderzoek naar basisinkomen voor iedereen", *De Standaard*, (9 juni 2016).

¹⁷ BREGMAN, R., *De Correspondent*, "Waarom we iedereen gratis geld moeten geven", (<https://decorrespondent.nl/10/waarom-we-iedereen-gratis-geld-moeten-geven/384450-0b1c02bd>). Consulté le 6 septembre 2016 et *Basisinkomen Partij*, "Basisinkomen succesvol in de praktijk: Canada, Dauphin", (http://basisinkomenpartij.nl/?page_id=585). Consulté le 3 septembre 2016.

¹⁸ *Nederlandstalig Netwerk Basisinkomen*, "De geschiedenis van het basisinkomen", (<http://basisinkomen.net/obi/de-geschiedenis-van-het-basisinkomen/>). Consulté le 3 septembre 2016.

¹⁹ LIJNEN, N., "Ook België verdient debat over basisinkomen", *De Tijd*, (6 juin 2016).

²⁰ "Unizo start onderzoek naar basisinkomen voor iedereen", *De Standaard*, (9 juin 2016).

mensen aan het werk zou helpen en het ook zou leiden tot een efficiënter overheidssysteem.²¹

Ook onderzoekers van de OESO hebben de succesvolle resultaten gezien bij verschillende experimenten. Ze sommen vijf voordelen op. Ten eerste zouden de mensen hun basisinkomen verstandig gebruiken en het niet zomaar aan nutteloze zaken uitgeven. Ten tweede reageert men op de kritiek dat er massaal minder zou worden gewerkt, want dit blijkt dus relatief mee te vallen. Ten derde reageert men op de kritiek dat het systeem van het basisinkomen te duur zou zijn, maar de onderzoekers merkten op dat het op lange termijn goedkoper is dan de alternatieven. Ten vierde zouden er ook heel wat langetermijnvoordelen zijn wat betreft inkomen, gezondheid en belastingopbrengsten. Ten slotte zou de armoede afnemen.²²

Een kleine nuance is dat bovengenoemde resultaten wel te situeren zijn in ontwikkelingslanden zoals Namibië en Malawi. Om die reden heeft de OESO zeer recent ook de rekensom gemaakt voor de westerse landen, waarvan de resultaten verschenen in *The Economist*. Rijke landen met een sterk uitgebouwd welvaartssysteem zouden ideaal blijken voor de uitbouw van een nieuw systeem met een basisinkomen, Finland op kop. Juist omdat er al zoveel belastingen worden geheven en omdat de westerse landen nog nooit zo rijk zijn geweest, is een basisinkomen verre van een utopie geworden. De OESO schatte ook voor België dat mits het schrappen van alle onderdelen van de sociale zekerheid die niet aan gezondheidszorg gerelateerd zijn, 10 100 dollar per jaar — omgerekend 750,62 euro per maand — vrijgemaakt zou kunnen worden voor een basisinkomen. België staat zelfs samen met de Scandinavische landen bovenaan de lijst als meest “geschikt” voor het invoeren van een basisinkomen.²³

Toch is nog niet iedereen overtuigd, wat vooral te maken heeft met de betaalbaarheid van dit project. Econoom Andreas Tirez is geen voorstander. Zijn belangrijkste bezwaar tegen het basisinkomen is het utopisch karakter ervan en hij wil daarom vooral een duidelijke berekening zien. Voka is eveneens niet al te

aiderait davantage de personnes à trouver un emploi, tout en accroissant l'efficacité de l'appareil étatique.²¹

Des chercheurs de l'OCDE ont, eux aussi, constaté les résultats positifs de différentes expériences. Ils identifient cinq avantages. Premièrement, les bénéficiaires utiliseraient leur revenu de base intelligemment et ne le gaspilleraient pas pour des futilités. Deuxièmement, les chercheurs répondent à la critique selon laquelle la quantité de travail fourni reculerait dramatiquement: cette crainte ne serait que partiellement fondée. Troisièmement, ils réagissent à la critique selon laquelle le système du revenu de base serait trop coûteux, alors qu'ils ont observé qu'à long terme, il coûtait moins cher que les alternatives. Quatrièmement, le système présenterait encore bien des avantages à long terme, en ce qui concerne les revenus, la santé et les recettes fiscales. Enfin, la pauvreté reculerait.²²

Il convient toutefois de nuancer quelque peu les résultats susvisés, en ce sens qu'ils s'inscrivent dans le contexte de pays en développement tels que la Namibie et le Malawi. C'est pour cette même raison que l'OCDE a récemment calculé la note pour les pays occidentaux. Les résultats ont été publiés dans *The Economist*. Les pays riches, dotés d'un système d'État-providence solidement ancré, se révèlent un terrain idéal pour le développement d'un nouveau système incluant un revenu de base, Finlande en tête. C'est précisément parce que tant d'impôts sont déjà perçus et que les pays occidentaux n'ont encore jamais été aussi riches, qu'un revenu de base est devenu tout sauf utopique. L'OCDE a également estimé qu'en Belgique, la suppression de toutes les composantes de la Sécurité sociale non liées aux soins de santé permettrait de dégager 10 100 dollars par an — soit 750,62 euros par mois — pour un revenu de base. La Belgique figure même, avec les pays scandinaves, en tête de la liste des pays les plus “appropriés” pour l'instauration d'un revenu de base.²³

Tout le monde n'est pas pour autant convaincu, surtout en ce qui concerne la faisabilité financière de ce projet. L'économiste Andreas Tirez n'est pas favorable au revenu de base. Sa principale objection porte sur le caractère utopique du projet. C'est pourquoi il réclame avant tout un calcul clair. Même s'il ne fait pas non

²¹ DE KEYZER, P., ‘Geef mensen een basisinkomen en vrijheid’, *De Tijd*, (11 december 2015).

²² RUTGER, B., *De Correspondent*, “Waarom we iedereen gratis geld moeten geven”, (<https://decorrespondent.nl/10/waarom-we-iedereen-gratis-geld-moeten-geven/384450-0b1c02bd>). Geraadpleegd op 6 september 2016.

²³ “Universal basic income in the OECD”, *The Economist*, (3 juni 2016).

²¹ DE KEYZER, P., “Geef mensen een basisinkomen en vrijheid”, *De Tijd*, (11 décembre 2015).

²² RUTGER, B., *De Correspondent*, “Waarom we iedereen gratis geld moeten geven”, (<https://decorrespondent.nl/10/waarom-we-iedereen-gratis-geld-moeten-geven/384450-0b1c02bd>). Consulté le 6 septembre 2016.

²³ “Universal basic income in the OECD”, *The Economist*, (3 juin 2016).

enthousiast, maar is wel te vinden voor de harmonisering van de vele uitkeringssystemen.²⁴

Over het universeel, onvoorwaardelijk, individueel basisinkomen is dus ondertussen al veel geschreven. Ondanks de vele berekeningen van zowel voor- als tegenstanders, ontbreken er momenteel nog becijferde modellen door onafhankelijke instanties die de effecten van een mogelijke invoering van het basisinkomen beoordelen. Dit is zowel op Europees als Belgisch niveau het geval. Bijgevolg ontbreken zowel voor de Europese Unie als voor België onafhankelijke rapporten over concrete scenario's omtrent de eventuele invoering van het basisinkomen. Ook aan wetenschappelijke onderbouwde experimenten van een voldoende grote omvang is er vandaag een tekort.

Het is daarom zinvol om te onderzoeken of de mogelijkheid bestaat om in een Europese lidstaat een groot-schalig experiment met het basisinkomen kan worden uitgevoerd, bijvoorbeeld gedurende één generatie. Een potentiële kandidaat zou Estland kunnen zijn. Estland heeft namelijk relatief goede economische fundamente (groei van zo'n 2,5 %, lage staatsschuld van 9 % bbp, overschot op de begroting, lage werkloosheid van 7,7 %). Andere positieve elementen: Estland heeft een relatief kleine bevolking (1,3 miljoen), een laag bestaansminimum (ongeveer 250 euro), weinig corruptie en de verkiezingen verlopen er op een ordentelijke en onafhankelijke manier. De huidige armoedegrens in Estland ligt op 205 euro. Een basisinkomen van 250 euro lijkt daarbij gepast om aan de basisbehoeften te voldoen. Dat bedrag komt overeen met de berekeningen van de OESO. Estland heeft volgens het OESO-rapport 3,300 dollar ter beschikking per persoon per jaar voor een individueel basisinkomen, wat dus ongeveer neerkomt op 250 euro per maand.²⁵

Het wordt daarenboven ook tijd om in België dit debat op grotere schaal te voeren. Steeds meer mensen worden voorstander van dit idee, zowel aan de linker- als de rechterzijde. Of het nu gaat om economische, sociale, praktische of ideologische redenen om het basisinkomen te bepleiten, de urgentie voor de hervorming van ons huidige systeem is er in ieder geval. Het is in het licht van de actuele Europese gebeurtenissen dat de voorstanders van het project moeten samenwerken en

plus preuve d'un enthousiasme démesuré, le Voka est néanmoins favorable à l'harmonisation des nombreux systèmes de prestations.²⁴

Le revenu de base individuel, universel et inconditionnel a, dans l'intervalle, déjà fait couler beaucoup d'encre. Malgré les nombreux calculs réalisés par les partisans comme par les adversaires de cette mesure, on ne dispose pas encore de modèles chiffrés élaborés par des instances indépendantes et évaluant les effets de l'introduction éventuelle du revenu de base. C'est le cas aux niveaux européen et belge. Par conséquent, on n'a pas, pour l'Union européenne comme pour la Belgique, de rapports indépendants sur des scénarios concrets relatifs à l'instauration éventuelle du revenu de base. De même, on ne dispose pas d'assez d'expériences scientifiquement fondées d'une portée suffisante.

Il s'indique dès lors d'examiner s'il est possible, dans un État membre de l'Union européenne, de procéder à une expérience à grande échelle du revenu de base, par exemple pendant une génération. L'Estonie pourrait être un pays candidat potentiel. Ses fondements économiques sont en effet relativement bons (croissance d'environ 2,5 %, faible dette publique de 9 % du PIB, budget en excédent, taux de chômage peu élevé (7,7 %)). Autres éléments positifs: l'Estonie compte une population relativement faible (1,3 million), a un minimum de moyens d'existence (environ 250 euros), le pays est peu touché par la corruption et les élections s'y déroulent de manière ordonnée et indépendante. Le seuil de pauvreté en Estonie est actuellement fixé à 205 euros. Un revenu de base de 250 euros semble approprié pour satisfaire les besoins fondamentaux. Ce montant correspond aux calculs de l'OCDE. Selon le rapport OCDE, l'Estonie peut consacrer 3 300 dollars par personne par an à un revenu de base individuel, ce qui correspond à environ 250 euros par mois.²⁵

Il est également grand temps que la Belgique mène ce débat à plus grande échelle. De plus en plus de personnes se déclarent favorables à cette idée, tant sur les bancs de droite que de gauche. Si ses défenseurs la justifient pour des raisons tantôt économiques, tantôt sociales, pratiques voire idéologiques, tous reconnaissent l'urgence de réformer notre système actuel. Au regard de l'actualité européenne récente, il est évident que les partisans de ce projet doivent travailler de

²⁴ LEMMENS, K., "Duizend euro, voor iedereen!", *De Standaard*, (9 juni 2016).

²⁵ "Universal basic income in the OECD", *The Economist*, (3 juni 2016).

²⁴ LEMMENS, K., "Duizend euro, voor iedereen!", *De Standaard*, (9 juin 2016).

²⁵ "Universal basic income in the OECD", *The Economist*, (3 juin 2016).

er nagedacht moet worden over de volgende stappen.²⁶ Verschillende tendensen komen momenteel namelijk samen: vergrijzing, flexibilisering, globalisering, de groeiende kloof tussen hoog- en laagopgeleiden en de vraag naar emancipatie. Deze elementen verhogen de druk op het huidige systeem en doen de vraag naar een alternatief model rijzen.²⁷ Het is nu het juiste moment om over het basisinkomen na te denken want de discussie is eindelijk volwassen geworden, aldus Philippe Van Parijs.²⁸

Dit voorstel van resolutie is dan ook gericht op het ijveren voor berekende modellen met betrekking tot scenario's tot invoering van het universeel, onvoorwaardelijk en individueel basisinkomen in België, maar in het licht van de huidige Europese context ook het ijveren voor een grootschalig Europees experiment in één van de lidstaten van de Europese Unie. Het is belangrijk om mee te nemen dat "het" basisinkomen niet bestaat en dat ook elk experiment zijn eigen specifieke eigenschappen heeft. Ons huidige systeem van sociale zekerheid is ook een geleidelijk gegroeid proces dus het lijkt logisch om stap voor stap de resultaten van de experimenten af te wachten.²⁹

Nele LIJNEN (Open Vld)

concert et réfléchir aux prochaines mesures à prendre.²⁶ En effet, différentes tendances apparaissent simultanément: vieillissement, flexibilisation, mondialisation, fracture croissante entre citoyens hautement qualifiés et peu qualifiés, demande d'émancipation. Tous ces éléments augmentent la pression exercée sur notre système actuel et exacerbent la nécessité d'un modèle alternatif.²⁷ Le moment est donc propice pour réfléchir au revenu de base, car la discussion est enfin mature, explique Philippe Van Parijs.²⁸

La présente proposition de résolution vise dès lors à s'atteler à la modélisation de scénarios relatifs à l'instauration d'un revenu de base, universel, inconditionnel et individuel en Belgique, tout en oeuvrant, dans le contexte européen actuel, au lancement d'une expérience européenne à grande échelle dans l'un des États membres de l'Union européenne. Il importe de noter qu'il n'existe pas UN seul revenu de base et que chaque expérience comporte également ses propres spécificités. Notre sécurité sociale telle qu'elle existe actuellement est l'aboutissement d'un processus qui s'est construit petit à petit. Il semble donc logique d'accepter que les résultats de ces expériences arriveront au compte-gouttes.²⁹

²⁶ LIJNEN, N., "Ook België verdient debat over basisinkomen", *De Tijd*, (6 juni 2016).

²⁷ BREGMAN, R., *Gratis geld voor iedereen*, 67.

²⁸ LEEN, M., "Ooit wordt basisinkomen onvermijdelijk", *De Standaard*, (3 juni 2016).

²⁹ BREGMAN, R., *De Correspondent*, "het basisinkomen, de utopie van gratis geld in 13 vragen en antwoorden", (<https://t.co/U8Bb4LKjTo>). Geraadpleegd op 7 september 2016.

²⁶ LIJNEN, N., "Ook België verdient debat over basisinkomen", *De Tijd*, (6 juni 2016).

²⁷ BREGMAN, R., *Gratis geld voor iedereen*, 67.

²⁸ LEEN, M., "Ooit wordt basisinkomen onvermijdelijk", *De Standaard*, (3 juni 2016).

²⁹ BREGMAN, R., *De Correspondent*, "het basisinkomen, de utopie van gratis geld in 13 vragen en antwoorden", (<https://t.co/U8Bb4LKjTo>). Consulté le 7 septembre 2016.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. gelet het op het feit dat het huidige systeem van sociale zekerheid te complex is geworden met een wildgroei aan regels en administraties;

B. gelet op de noodzaak om de vrijheid en de ondernemerszin van burgers te vergroten;

C. gelet op het feit dat het referendum van 5 juni 2016 in Zwitserland betreffende de invoering van het basisinkomen een duidelijk draagvlak aantoonde voor de discussie over het basisinkomen;

D. gelet op onderzoek waaruit blijkt dat veel burgers gewonnen zijn voor het idee van een basisinkomen;

E. gelet op verschillende experimenten rond het basisinkomen waaruit blijkt dat het toekennen van een basisinkomen verschillende gunstige effecten heeft;

F. gelet op het feit dat de verschillende experimenten rond het basisinkomen nog onvolmaakt zijn;

G. gelet op de noodzaak aan goede en realistische berekeningen rond de invoering van een basisinkomen;

H. gelet op het feit dat het debat over een invoering van het basisinkomen idealiter plaatsvindt op Europees niveau;

VERZOEKT DE FEDERALE REGERING:

1. de financiële en structurele impact van de invoering van het universeel, onvoorwaardelijk en individueel basisinkomen in België te laten onderzoeken door het Federaal Planbureau;

2. op Europees niveau te ijveren voor een waardevol experiment rond het basisinkomen.

27 oktober 2016

Nele LIJNEN (Open Vld)

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant que l'actuel système de sécurité sociale est devenu trop complexe, avec une prolifération de règles et d'administrations;

B. vu la nécessité de renforcer la liberté et l'esprit d'entreprise des citoyens;

C. considérant que le référendum qui s'est tenu en Suisse le 5 juin 2016 sur l'instauration d'un revenu de base a clairement montré que la société était ouverte à une discussion sur le sujet;

D. vu les études montrant que de nombreux citoyens sont favorables à l'idée d'un revenu de base;

E. considérant que plusieurs expériences montrent que l'octroi d'un revenu de base produit différents effets positifs;

F. considérant que les différentes expériences menées dans le domaine du revenu de base sont encore imparfaites;

G. vu la nécessité de procéder à des estimations réalistes et fiables en ce qui concerne l'instauration d'un revenu de base;

H. considérant que le débat sur l'instauration du revenu de base devrait idéalement se tenir au niveau européen;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL:

1. de faire examiner par le Bureau fédéral du Plan l'impact financier et structurel de l'instauration d'un revenu de base individuel, inconditionnel et universel en Belgique;

2. de promouvoir, au niveau européen, le lancement d'un projet pilote sérieux portant sur le revenu de base.

27 octobre 2016